

Ratio formationis o sadržaju odgojnih etapa

fra Oliver Marčinković

Ratio formationis je uredba franjevačke formacije koja postavlja temelje franjevačke formacije, a ujedno pruža nadahnuće i smjernice da se više pažnje posveti franjevačkoj dimenziji u formaciji. Po najnovijem izdanju Ratio formationisa iz 2020. godine, franjevačka formacija je cjeloživotni proces koji ima za cilj oblikovanje pojedinca za život prema evanđelju i prihvaćanje temeljnih vrijednosti Reda. Svatko je osobno odgovoran za vlastitu formaciju, a provincijski ministar, gvardijani, odgojitelji i ostala braća mogu samo pomoći odgajaniku. Početni odgoj počinje danom primanja u postulaturu i traje do polaganja svećanih zavjeta. Ovdje ćemo dati kratak pregled sadržaja konkretnih odgojnih etapa, počevši od postulare, novicijata pa do života u jednostavnim zavjetima u klerikatu.

SIJEMENIŠTE I POSTULATURA

Vrijeme postulare traje barem jednu godinu, a kandidatima koji se odgajaju u sjemeništima završna godina u kojoj pohađaju četvrti razred ujedno je i godina postulare.

Postulatura je vrijeme u kojem kandidat upoznaje naš način života. Kroz to se vrijeme dobro pripravlja za ulazak u novicijat. Glavna je svrha tog razdo-

blja poticanje rasta u ljudskoj zrelosti s razvijanjem osjećajnih i intelektualnih dimenzija života. Osnovna je briga na tom stupnju razvijanje čovjekove osobnosti i produblivanje krsnog obećanja. Naglasak leži na rastu ljudske osobnosti, ali i duhovnom rastu, produblivanju vjerskog znanja, utvrđivanju opće naobrazbe i početnom upoznavanju karizme i načina franjevačkog života.

Na tom putu postulantu pomaže i prati ga magistar postulanata zajedno s ostalom braćom koja žive u kući odgoja. Na kraju postulare donosi se odluka o postulantovoj prikladnosti za ulazak u novicijat.

NOVICIJAT

Novicijat je ono razdoblje odgoja i života u našem Redu koje započinje oblačenjem habita i završava prvim jednostavnim zavjetima, a traje dvanaest mjeseci. U novicijatu novak nastavlja razlučivati i produbljevati vlastite odluke o nasljedovanju Isusa Krista u Crkvi prema primjeru sv. Franje. Istodobno dublje spoznaje i iskustveno osjeća franjevački način života, ne prestajući se truditi oko svoga ljudskog i kršćanskog rasta. Novicijat nudi cjelovit rast novaka osobito zbog duha molitve i pobožnosti, bratstva, poniznosti, služenja i evangelizacije što su bitne dimenzije naše karizme. I dalje je cilj upoznavanje samog sebe i našeg bratstva, a novak treba naučiti da je osobno odgovoran za svoj put. Na tom putu novaka prati magistar novaka sa suradnicima iz Zbora odgojitelja.

RAZDOBLJE JEDNOSTAVNIH ZAVJETA

Ovo razdoblje traje od jednostavnih do svećanih zavjeta, a ono ne smije biti kraće od tri ni duže od šest godina. Svećani se zavjeti redovito polažu nakon četiri godine provedene u jednostavnim zavjetima.

Opći cilj tog razdoblja je cjelovita formacija osobnosti manjeg brata. Važno je da brat i dalje raste u stalnom obraćenju prema Kristu kako bi na taj način živio, produbljavao i usvajao franjevačku karizmu. Bratstvo i u ovoj odgojnoj etapi ima odlučujuću ulogu u odgoju, ono mora postati prepoznatljivim očitovanjem evanđelja. U središtu je cjelovit odgoj za franjevački način života koji se ostvaruje preko brat-

skog života u svim njegovim dimenzijama, uključujući fizički rad i kućanske poslove, produblivanje razloga za zvanje te studij. U ovo razdoblje također spadaju i razdoblja u kojima treba živjeti i provjeravati bitne dimenzije karizme, a to su: kontemplacija, bratski život, evangelizacija, studij, služenje siromašnima i misije.

Važnu ulogu u odgoju braće u jednostavnim zavjetima ima bratstvo kuće. Sva braća dotične kuće sudjeluju u odgoju, a izravni odgojitelj braće u jednostavnim zavjetima jest magistar bogoslova koji je ujedno i član dotičnog bratstva. U obavljanju službe pomažu mu pomoćnik magistra (domagistar) i zbor odgojitelja.